

ÁLLAMI
SZÁMVEVŐSZÉK

ELNÖK

V-09-138/2007-2008.

L-0802J000

Tisztelt Országgyűlési Képviselő!

Az Állami Számvevőszék befejezte a gazdaságfejlesztés állami eszközrendszere működésének ellenőrzését, amelynek fontosabb megállapításairól, javaslatairól az alábbiakban tájékoztatom:

A gazdaságfejlesztés fogalmát jogszabály nem definiálja. Nem körülhatárolt az állam, a Kormány gazdaságfejlesztési feladata, a gazdaságfejlesztési célú források köre. Jelen ellenőrzésünk során a gazdaságfejlesztés állami eszközrendszere alatt a fejlesztéspolitikai célokat és az azokhoz rendelt pénzügyi eszközöket értettük, azon belül kiemelten a fejlesztési jellegű támogatásokat, a társasági és helyi iparüzési adókedvezményeket ellenőriztük.

A Magyar Köztársaság éves költségvetési törvényei az elmúlt években anélkül irányoztak/irányoznak elő közel 1500 Mrd Ft összegben gazdaságfejlesztési jellegű államháztartási kiadásokat, hogy meghatározták volna hazánk közép- és hosszú távú társadalmi-gazdasági fejlesztésének átfogó stratégiáját. A kormányzati ciklusokon átívelő hosszú stratégia hiányában a koncepcióváltások eredményeként a fejlesztési meglódulások, megtorpanások és azok szakadásai váltogatták egymást. A stratégiai megközelítés hiánya az adórendszerben is megmutatkozott. A vizsgált időszakban hiányzott a hosszú távú, a fejlesztési célokat támogató átfogó adóstratégia is, miközben az EU-n belüli összehasonlításban – különösen a szomszédos EU országokhoz viszonyítva – az adóterhek magasak.

Az elkészített ágazati és egyéb részstratégiák nem a kívánatos sorrendben készültek el. A 25-50 évre szóló Nemzeti Fenntartható Fejlődési Stratégia kormányzati szintű elfogadása nélkül készültek el pl. az Új Magyarország Fejlesztési Terv, az Új Magyarország Vidékfejlesztési Stratégiai Terv, a második Nemzeti Környezetvédelmi Program. A törvényi előírás ellenére a középtávú agrár- és vidékfejlesztési stratégia ellenőrzésünk időpontjáig nem került elfogadásra. A részstratégiák közötti összhangot nem teremtették meg, mivel azok más célhierarchiával készültek, egymástól eltérő mutatókat alkalmazva, így az egyes eszközök (pl. támogatások, adókedvezmények, foglalkoztatáshoz kapcsolódó kedvezmények, szakoktatási támogatások stb.) harmonizációja sem volt teljes körű.

A magyar gazdaság, és különösen a közszeaktor az uniós tagsággal egy hét éves periódusokra tervezett környezetbe került. A meghirdetett és végrehajtott jogharmonizációs törekvések és eredmények ellenére a mai napig nem épült be teljes körűen a hazai tervezési módszertanba az uniós tervezés követelményrendszere és gyakorlata. A tervezés törvényi szintű szabályozásának szükségességére már az Országos Fejlesztéspolitikai Koncepcióról (OFK) szóló 96/2005. (XII. 25.) OGY határozat is rámutatott. Ennek hiányára vezethető vissza, hogy nem megoldott a fejlesztési célú erőforrások összhangja, teljes körű számbavétele, felhasználásának értékelése. Nem vált általánossá a fejlesztéseket megalapozó, hatástanulmányokra és azon belül különösen a fejlesztést követő fenntartási és működtetési költségekre irányuló elemzési tevékenység.

Az IMD World Competitiveness Yearbook, 2000-2007. Lausanne adatai alapján a világgazdasági versenyben elfoglalt helyünk szerint, Magyarország a világ versenyképességi rangsorában 2007-ban 8. helyre, 2000-ben pedig 12. helyre került, ami kedvezőtlenebb pozícióval rendelkezik, mint 2000-ben, és ugyanezen időszak alatt a 27 európai ország között is 3. helyre csúszott lejjebb, miközben az EU Bizottság 2006. évi jelentése szerint Magyarország, Málta és Litvánia mögött a harmadik helyet foglalta el, a tagállamok által nyújtott állami támogatások GDP-hez mért aránya alapján.

A gazdaságfejlesztési célú állami források hasznosulásának eredményességét kedvezőtlenül befolyásolta a makrogazdaságban kialakult helyzet, amelyben az uniós források hasznosítása mellett az addicionalitás követelményéből adódó hazai forrású fejlesztési követelményt kellett a konvergencia programmal összehangolni. Az aktualizált konvergencia program makrogazdasági célkitűzései és intézkedései, valamint a gazdaságfejlesztésre fordított uniós és hazai források céljai, a GDP-re gyakorolt hatásuk tekintetében nem voltak koherensek. A makrogazdasági mutatók nem igazolják vissza a források eredményes hasznosulását a foglalkoztatási helyzet alakulásában. A foglalkoztatottak száma összesen átlag 9 ezer fővel nőtt a vizsgált időszakban.

A társasági adóról és az osztalékadóról szóló törvény a területi, ágazati gazdaságfejlesztési célok elérését az adókedvezményekkel segíti elő. Ezek teljesülését a PM átfogóan nem értékelte. Az igénybe vett társaságiadó-kedvezményekről nem tudható, hogy milyen mértékben járultak hozzá a bruttó hazai össztermék (GDP) növekedéséhez, a vállalkozásoknál a foglalkoztatottság alakulásához.

Javasoltuk a Kormánynak, hogy készítse elő az – Országos Fejlesztéspolitikai Konceptióról szóló 96/2005. (XII. 25.) OGY határozattal összhangban – az állami fejlesztési feladatok tervezésének erősítését célzó átfogó törvényi szabályozást, amely magába foglalja a hazai és uniós források egységes tervezési módszertanát. Készíttesse el és terjessze az Országgyűlés elé a már elfogadott programokra (részstratégiákra) épülő közép- és hosszú távú átfogó társadalmi-gazdasági fejlesztés stratégiáját, különös tekintettel a különböző forrású (hazai és uniós) támogatások és – az adóstratégiával alátámasztott – kedvezmények összehangolására. Alakítsa ki, az uniós források kezelésében szerzett tapasztalatokat hasznosítva, a hazai és az uniós támogatások egységes elvű monitoring, ellenőrzési és értékelési rendszerét.

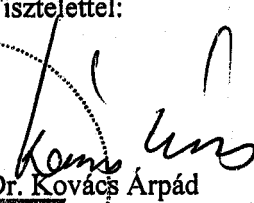
Javasoltuk a pénzügyminiszternek, hogy kezdeményezze a jogi szabályozás továbbfejlesztésével – a megbízható pénzügyi menedzsment uniós elvének megfelelően – a költségvetés kiadási tételeinek pénzügyi tervezése mellett az azokhoz kapcsolódó teljesítménycélok- és mutatók tervezését és alkalmazását. Fejlessze tovább az államháztartás információs rendszerét a fejlesztési jellegű kiadások nyilvántartása és nyomon követése érdekében.

A jelentést az Állami Számvevőszékről szóló 1989. évi XXXVIII. tv. III. fejezet 25. § (1) bekezdésének megfelelően észrevételezésre megküldtük a pénzügyminiszter, a Miniszterelnöki Hivatalt vezető, a gazdasági és közlekedési, valamint az önkormányzati és területfejlesztési miniszter uraknak. Válaszlevelükben az ÁSZ megállapításait elfogadták, észrevételt nem tettek.

A jelentés teljes terjedelmében az Interneten, a vvv.asz.hu címen érhető el.

Budapest, 200. március „20 „

Tisztelettel:

Dr. Kovács Árpád

